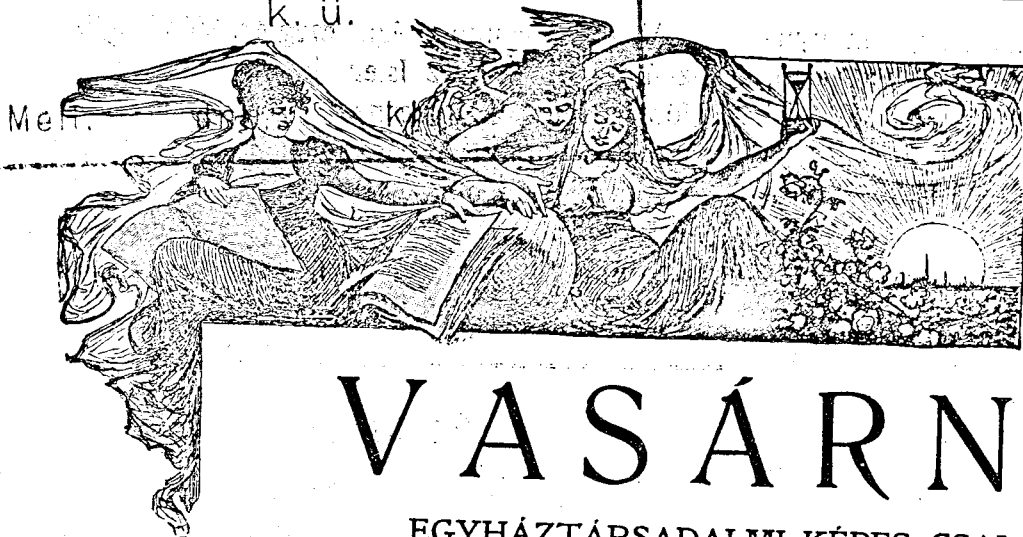

k. ü.

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ev. ref. lelkész.
 TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
 ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
 Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 „Egyházi Ertekezlete”

Megjelenik:
 minden vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
 Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Salamon király vétke.

Nehemiás 13. 16: „Nem ebben vétkezék Salamon is az Izrael királya? Noha nem volt sok nemzetség közt hozzá hasonlatos király, kit szeret vala az ő Istene.”

Salamon király élettörténete legérdekesebb Izrael történetében. Harci zaj és lárma, magas dolgok után való vágyódás és emberi gyengeség, bonyodalmak, küzdelmek, — aztán a sír, a mely mindenkire ráborul. — Ezek a gondolatok merülnek fel Salamon király életének vizsgálása közben. — Mily tanuságos ez? — Vajjon nem szól hozzánk is ez az életkép? Isten csodálatos utai, a melyen az emberi szívet és annak érzelmeit keresztül vezet- elvesztették már érdekességüket? Vajjon belefáradtunk az élet titkainak szemlélésébe? — Vajjon lesz e idő, a mikor az embereknek sorsa ne renditené meg egész bensőnket? — Salamon élete titokzatos volt. Talány, melyet nehéz megfejteni. — Azon emberek közé tartozott, a kik jól kezdik az életet, a kiknek aztán fényes pályafutások a végén rombolódik szét. Akkor homályosodik el, a mikor legfényesebben kell ragyognia. — Hiszen az istenes, vallásos életnek az emberben folyton kell erősödnie. Nem így volt ez Salamonnál. Az ő jósága nem volt állandó. Vétkezett ő is. Idegen asszonyokat vett el. Mégis szeretle őt

az Isten. Hatalmas király volt. Alapigénken is úgy beszél róla a próféta, mint a ki szent volt mégis hibázott az életben, a ki kimagaslott, mégis meglátszottak rajta a tökéletlenségek.

1. Lássuk Salamon bűnét. Idegen nőket vett feleségül. A zsidó népnél törvény volt a más nemzetektől való elkülönítés. Isten népének nincs köze más néppel. Nem akartak más néppel összekeveredni, mert féltették vallásuk tisztaságát. Salamon király egyiptomi hercegnőt vett el feleségül. Többnejűség uralkodott akkor. Moabiták, ammoniták s több más népek közül választott magának nőket Salamon király. Annyi felesége volt, ahány nap volt egy esztendőben.

Ezek a pogány nők eltérítették Salamon királyt az igaz vallástól. Salamon vétke tehát az volt, hogy elszakadt Istentől s a világnak adta át magát. Az egyiptomiaktól nagy bölcsességet, a föníciaiaktól üzleti és kereskedelmi szellemet, a moabitáktól fényűzést sajátított el Salamon király.

Álljunk meg itt. Vajjon a legfőbb jó Egyiptom csillagvizsgálóinak bölcsessége? Vagy Sidon kereskedelme? Talán a moabiták fényűzésében található fel a legfőbb jó? Nem! A keresztényiség szerint legfőbb kincsünk az Istenben való csendes munka. Az az ő hazája, mely végtelen csendes. Csak a csendben van

áhitat és bűnbánat. Csak a békés, zajtalan nyugalomban lehet jól munkálkodni. Aki az izgató, lármás, szenvedélyes élvezetek után szalad, a ki az örültség fokozódó szenvedélylyel hajszól valamit, az nem keresztyén. Salamon az élvezet-hajhászást, a féktelen gyönyöröket tartotta életcélnek. Később belátta hibáját. Elismerete, hogy hiábavalóság volt az egész törekvése.

Hibázott abban, hogy tulságosan belemerült a kereskedői számításokba és vállalatokba. Három évig hajói Indiában kalandoztak. Paloták emelésére, diszes templom építésére sokat költött. Hibázott. A ki csak világi dolgokkal, üzlettel s politikával foglalkozik, eltompul, annak érzéke a jog és az igazság iránt. Az üzlet és a világ szeretete kiasztják a szellemi élet forrását.

2. Lássuk Isten szeretetét, a mely megmentette a tévedések közt levő Salamont. Az ő uralkodása a hatalomnak s a békességnek mintaképe volt. Se háboru, se nemzeti szerencsétlenség nem zavarta alatta Izrael népének boldogságát. Mégis büntette Isten őt az ő szereteténél fogva. Az első bűnhődés az volt, hogy Salamon életunttá lett. Ezt az életunalmat látjuk a Predikátorok könyvéből. Megveti az életet, megundorodik az emberektől, megijed önmagától. Valóban az egész bibliában a legszomorubb könyv ez. Úgy áll ott, mint egy világító torony, amely a hajótörötteknek ad némi fényt csak. Isten intő jele, a ki minket is szeret és épen azért sok csalódástól, keserü ébredéstől akar megóvni minket. A könnyelmű életnek fájdalom dija van, a mely fáradt vénségben és bűnbánatos elégedetlenségben nyilvánul.

Bűnhődött továbbá Salamon az ő kételkedése által is. — „Az igazak és gonoszok, a tiszták és tisztátalanoknak egyforma a sorsuk, a ki áldoz épen úgy jár, mint a ki nem áldoz!” Itt hallhatjuk egy olyan embernek folyton visszatérő panaszát, a kiből kihalt az a hit, hogy Isten kormányozza a világot. Vak véletlen, a sötét sors uralkodik a föld felett. — Ez a kételkedés a legnagyobb büntetés arra nézve, a ki Isten keskeny útját, nehéz, fárasztó életmódját elhagyja. Kétség lepi meg szivedet. Ennél nincs nagyobb szenvedés. A kételkedő elvesztette életcélját, nem tudja, miért él? Mindenütt csak a gyengeség érzése merül fel.

Végül Salamon mégis megtér. Vén korában igaz útra vezeti őt az Isten. Belátja, hogy mégis legfőbb dolog az Istennek félelme. Így újra megjavul a király. A bönösből újra szent lesz.

Minket is a bűnbánat, a megtérés vezessen jobb és szentebb életre. Ez tegyen minket komolyabbá.

Robertson után *Király Béla*,
ref lelkész.

Az árva.

— Zsolt. XXVII. 10. —

*Mig felszitott kandallóknál,
Jó barátok, pipaszónál
Elbeszélnek — elcsevegnek,
Addig künn egy árva gyermek
A dermesztő, hideg éjben,
Dideregve vánszor'g szegény s
Keserü könny pereg szemén.*

*Mig a fényes palotákban
Dús asztalnál ül a gazdag,
Szegény árva kis fiú az
Ablak alatt némán ballag;
A víg dana, hangos kacaj
Tépi, marja bús kebelét,
Mert, a kik ott benn vigadnak
Nem is ügyelik a szegényt.*

*A kis árva bánatában
Betér az Úr hajlékába,
S bár a világ künn elhagyta
Itt a lelkét megnyugtatja,
Vigasztalja, boldogítja
A hit, hogy egy szem őt látja,
A kitől ő nincs elzárva:
Jézus, az árvák barátja.*

S. Váradi Albert.

Az elveszettek megmentése.

— Négy cikk. —

I.

„Az embernek Fia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett vala.” Luk. 19, 20.

Az Úr Jézus szavaiban, valahányszor az elveszettek megmentéséről, a bűnösöknek bűnbánatra indításáról szól, mindig mintha szelid gunyt fedezhetnének föl azok irányában, „kik elhitették vala magukkal, hogy ők igazak és egyebeket semminek állítanak” — amaz „egészségesek” irányában, „akiknek nincs szük-

ségük orvosra“ És a gúny élet azok is érezhetik, a kik az elveszettek megmentésének munkájában részt akarnak venni. A valódi farizeus sohasem fog egyetlen egy publikánust sem megtéríteni. Az eseteket nem lehet a magasból lenyulva fölségezni, hanem le kell hozzájuk szállni, mint az embernek. Fia tette mi velünk. Nem is lehet igen nehéz nekünk, gyarló embereknek, az esetekhez leszállanunk, ha elgondoljuk, hogy más viszonyok és körülmények között mi sem azok lennénk, akik most vagyunk; valamint amazok sem buktak volna el, ha más, kedvezőbb viszonyok és körülmények között élnek. A bűnösök iránt való szánalmunk és a megmentésükhöz való erőnk ama tudatból származik, hogy mi magunk is tárgyai vagyunk Jézus kereső, védő és megtartó szeretetének.

A mentőmunkát már a gyermekeknél kell elkezdeni. Nagyon is sürgető okot szolgáltat erre nézve az a körülmény, hogy a statisztika szerint az utolsó félszázad alatt csaknem minden államban emelkedik évről-évre a kiskorú büntetettek száma. Már említettük, hogy az elzüllött és züllésnek indult gyermekek megmentésére irányuló és sikeresnek bizonyult munkájával Wiechern a múlt század elején nemcsak széles körben keltette fel az érdeklődést, de sokakat példája követésére buzdított. Németországban kívül Svájcban, Dán, Svéd- és Norvég országokban stb. a hívő kekeresztyének „mentő egyesületeket“ állítottak fel és intézeteket rendeztek be, melyekben a bevált „családrendszer“ alkalmazásával igyekeztek a rossz utra tévedt vagy veszni indult gyermekeket megjavítani, tisztességes emberekké, a társadalom hasznos polgáraivá nevelni. A múlt század második felében már az államok is segélyre siettek ez egyháztársadalmi munkának. Svédországban földmivelő gyarmatot rendeztek be a kisebb kihágásokat elkövető gyermekek számára, a hol csavargás helyett rendes munkára szoktatták őket. A porosz törvényhozás 1878-ban elrendelte, hogy a hatóság a büntetendő cselekményt elkövetett 6—12 éves gyermekeket, ha a körülmények úgy kívánják, szülőiktől elveheti és nevelés végett arra alkalmas családdhoz, avagy intézetbe adhatja. A német birodalmi törvény pedig e „kényszernevelést“ a 12—18 éves ifjakra is kiterjesztette, ehhez képest a meglevő intézetek mellé állami javító intézetek felállítását rendelte. A norvég törvényhozás is behozta a kényszernevelést s a züllésnek kitétt gyermekeket nyilvános és magán „gyermekotthonokba“ az elzüllötteket pedig állami intézetekbe rendelte elhelyezni.

Hazánkba is elég korán behatolt ez az üdvös mozgalom. 1845-ben két debreceni magánember rendezett be javítóintézetet a zeleméri pusztán, de a szabadságharc idején elpusztult, ugyszinte a Nyitra megyében Kardhordó József által felállított intézet is. Az elejtett munkát ismét felvette Molnár Aladár az 1870-ben alapított balatonfüredi Erzsébet szeretetházával. Az intézetet mindjárt kezdetben az állam vette

gondozás alá s 1875 óta vincellér és földmives iskola lett. A folyó évtől kezdve pedig polgári iskolává változott át. A budapesti Klotid szeretetházat 1876-ban György Aladár kezdeményezte, több nagylelkű adakozó alapítványokkal szilárdította meg ez intézetet, egyébiránt az állam és főváros is segíeyezik. 1887-ben a főváros a régi dologház helyébe a budapesti községi szeretetházat állította fel a budapesti kóborló és munkakerülő gyermekek számára. A máramarosi, a délmagyarországi és a szepesi tanítók is indítottak mozgalmat szeretetházak emelésére, ezek közül csak az utolsó, az iglói szeretetház válósult meg. Mind emez intézetek többé-kevésbé az árvaházak jellegét öltötték fel. Javítóintézet alakban, csak 1895-ben dr. Kecskeméthy István jelenleg kolozsvári theol. tanár buzgolkodására alakult nagypénteki Református Társaság 1900-ban megnyitott „Erzsébet szeretetháza“ maradt meg, melyben a múlt évben vallás és nemzetiségi külömbiség nélkül 67 növendék vezéreltetett a jó utra. Külföld példájára a mi törvényhozásunk is elrendelte 1878-ban a javítóintézetek felállítását, hogy azokba a 16 ik életévüket meg nem haladt elítéltek, továbbá kiskorú csavargók és koldusok elhelyeztessenek. Mindössze öt állami javítóintézetünk van: Aszódon (1885), Kolozsvárott (1886), Székesfehérvárott (1895), Kassán (1902) fiúk, és Rákospalotán (1889) leányok számára. A növendékek bírói ítélet, vagy pedig a hatóság, rendőrség, a szülők vagy gyámok kérelmére vétetnek fel. A fiúk földmivelésben, kertészetben és egyes iparágban, a leányok női munkákban nyernek oktatást. Mindenikbe be van hozva a családrendszer, de a nevelés munkáját megnehezíti, hogy 20—32 növendék van egy családfőre bízva. Baj az intézetek csekély száma is, mert az évenként k. b. másfélezer bíróilag elítélt gyermek közül átlag csak 300 helyezhető el. 1904-ben 672 fiú és 110 leány volt mindössze a javítóintézetekben.

Az európai államok e rendszabályai általán véve a francia-belga mintát (pl. a la mettray földmivesgyarmat, 1839,) követik, de e rendszert Angliában már régebb idő óta ismerik és eredményesen alkalmazzák, mert még másutt évről-évre nő a kiskorú büntetettek száma, addig Angliában évről-évre fogy. Ami igen nagy jelentőségű, ha elgondoljuk, hogy ez ország lakossága a legutóbbi 30 év alatt egyharmaddal növekedett. E fényes eredményt Anglia nagyrészen az egyházak mentő munkájának köszönheti. Az egyháztársadalmi önkéntes munkások között legkiválóbbak Macpherson kisasszony és a már említett dr. Barnardo, akik a megjavított gyermekek nagy seregét Kanadába telepítik le. De összemunkál az egyházzal és a magánemberek nemes törekvéseivel az angol törvényhozás is. A már 1788-ban „az emberbaráti társaság“ által alapított földmivelő gyarmatot 1848-ban átvette és fogház helyett oda telepített 300 gyermeket. Ezzel kezdette meg a javító intézetek (reformatory schools) létesítését. 1901-ben Angliában és Skóciában

50 ilyen intézet volt 5138 növendékkel. Viszont Skóciából a „kézműves iskolák” hatoltak Angliába, 1901-ben 157 ilyen intézet volt 20.000 növendékkel. Ezekbe helyezik az 1866-iki törvény alapján a 14 éven aluli kolduló és csavargó-s a 12 éven aluli, első ízben elítelt gyermekeket, hogy valami mesterséget tanuljanak, amazokba pedig a már büntetett 12—16 éves gyermekeket. A növendékek eltartásához hozzájárul az állam is, a többi költséget részben a gyermek szülei, részben egyes jóltevők viselik, miként ezen iskolákat is kevés kivétellel a magánjótékonyosság emelte. Midőn az angolok 1870-ben a kötelező iskoláztatást behozták, szükségesnek találták az oly helyekről (truant schools) való gondoskodást is, ahol a kósza gyerekek az egész napot eltölthetik s csak aludni mennek haza. Ily intézkedésekkel megmondhatatlan számu gyermeket megátólnak abban, hogy rossz utra tévedjenek. Ujabbban erős hajlandóság mutatkozik arra nézve, hogy a kényszernevelésre ítélés korát 16-ról a 18 éves korig terjesszék ki.

Isten ígéje.

A betegek barátja.

ELSŐ RÉSZ.

Bibliai történetek.

I.

Ó-Testamentum.

7.

Hágár és Izmael.

Az anyja és gyermeke.

Nem nézhetem, hogy a gyermek meghaljon. I. Mát. 21. 16.

Forrón sütött a nap az árnyéktalan pusztaságban. Vigasztalanul és elhagyatva állott az anya kézen fogott gyermekével. Hágár ez az édes anya és az ő fiacskája Izmael. Ábrahám őt, az akkori idők szokása szerint, rabszolgasorsból emelte magához és tette feleségévé, mivel Sára az ő tulajdonképpeni felesége, késő aggkoráig gyermektelen volt. De az Isten, Sárának is adott gyermeket és Hágár az ő kis Izmaelével el kellett, hogy hagyja az Ábrahám hajlékát.

Bolyongtak tovább-tovább a teljes bizonytalanságban. A gyermek a fáradtság és az égető szomjúság miatt egyszer csak összeesett úgy, hogy anyja alig bírta őt egy fa árnyékába vonszolni. Izmael itt panaszkodt, sirt, vizet kért és anyjának nem volt módjában segíteni. Az édes anyának édes gyermekén... A panaszos hangok, a fájdalom éles törével hasogatták az édes anya szívét ugyannyira, hogy nem bírta tovább hallgatni a halállal vivódó fiucska kínos nyögéseit s véghetetlen fájdalmával tovább huzódott a szegény szenvedőtől. De Isten ezúttal is meghallotta a szerencsétlenek imáját, a fájdalom sóhaját s meglátta a gyermek és anya könnye hullatását. Angyalt küldött Hágárhoz. Forrást fakasztott a pusztaságokban és megmentette az elűzött bujdosókat.

Lehet-e nagyobb fájdalom, mint az édes anyáé, mikor gyermeke, betegségtől összetörve karjai közt nyögéssel; öntudatlan is föle vár segítséget és ő nem bír gyermeke sorsán változtatni? Lehet-e nagyobb bánat, mint azé az édes anyáé, a ki gyermekét szenvedni látja s ő maga oly tehetetlen, hogy édes gyermekének gyötrelmét már nem is nézheti?

Kedves betegek, ne kételkedjétek! Isten minden gyermekének panaszát meghallja és minden gyermekének könnyhullatását megszámlálja. Ne kételkedjétek! Isten ma is elküldi az ő szabadító angyalait a maga idején.

Egyháztársadalmi élet.

Munkára fel . . . Az új iskolai esztendő beköszöntött. Ifjaink ezrei járulnak magyar és református műveltségünk templomainak csarnokai elé, hogy onnan megszerezhessék maguk számára a lelki felvilágosultság és műveltség kellékeit. Oh, vajha meghallgatná a jó Isten azokat a buzgó óhajtasokat, a mely ilyenkor feltör a keblekből! Vajha ez a most az iskolák kapui felé sereglő ifjú nemzedék egykor egy győzedelmes táborrá válna s lenne, a mi református családi és népeletünknek, anyaszentegyházunk érdekének oszlopa, diadalmas tábora.

Az új iskolai év elején imádkozunk iskoláinkért, azok növendékeiért és az iskolák tanítóit! . . .

De egyben figyelmeztetéssel s szerető szókkal fordulunk egyháztársadalmi életünk vezető férfiai felé is. Itt az idő, a melyben munkához kell újból kezdeni s az egyházi élet fellendítése, hiveink megnyerése érdekében újult erővel sikra szállni.

Már most el kell készíteni az egész őszi, téli és kora tavaszi idény munkatervét, hogy ne terv és cél nélkül dolgozzunk.

Munkára fel! . . .

A pécsi konferencia. A magyarhoni élő ker. szövetségesek, melyek az evangéliom erejének az életbe való átvitelét tűzték ki céljoknak, e cél előmozdítása érdekében f. é. augusztus hó 18—19-én Pécsen népes konferenciát tartottak, kicserélték gondolataikat, elbeszéléstapaszatalataikat, beszámoltak azon eredményekről, melyeket az Isten országa szolgálatában az Úr jóvoltából elértek. A konferencia két nagy népes gyűlést tartott, az elsőt dr. Szabó Aladár pesti lelkész Jézusnak az emberek lelkében való munkájáról, a másodikon Biberauer Richard diakonissza lelkész a szövetségesek neveléséről tartott nagy figyelemmel kísért és őszinte mély hatást elérő előadást. A tagok nemcsak meghallgatták, de hozzászólásaikkal, elmékedéseikkel igazán sajátjukká is tették ez előadásokat. A konferencia alkalmából felújították egy este az őskeresztény egyház egyik áldásos szokását: az agapé vagyis szeretetvendégséget. Ez pedig abból állott, hogy a testi táplálék mellett lelkitáplálékról is gondoskodtak Dr. Kecskeméthy István kolozsvári theol. tanár beszédet tartott az ő ker. agapéről; Varga Gyuláné verseket olvasott fel, ezenkívül a Bethánia tagjai énekeket adtak elő. A belmisszió áldásos és szükséges voltát mindnyájan érezzük és tudjuk; örömmel üdvözljük tehát a pécsi konferencia szép eredményeit s Isten áldását kívánjuk a szövetségesek munkájára!

Gyermekem, add nekem a te szivedet.*)

Jézus szivedet kéri! . . . Nem testednek ama főszervét, a mely bal melleddben vergődve, a vért minden izedbe szétküldi s folytonos mozgásban tartja. Ez csak hasonlat, azt akarja jelezni, hogy valamin testünk minden csepp vérének meg kell fordulni szívünkben; valamint az ereinkben kerengő részek egyedüli mozgatója a szív: szintúgy az, amit kérnek, szellemi, erkölcsi életünknek úgyszólván a lelke. Nem kevesebbről van hát itt szó, mint érzelmeink, vonzalmaink kútfejről, a miből sarjadzanak gondolataink, a miiben fogamzanak az indokok, a hol születik az akarat. Nem kevesebbről van itten szó, mint arról a

rében határozódik, hanem kihat a siron túlra, befoly az örök boldogságra. Am itéld meg tenmagad, helyesen mondtam-e, hogyha kérném, a mi előtted legkedvesebb, ha kérnék ifjuságodat minden örömeivel, reményeivel, ha kérnék testi szabadságodat, vagy éppen életedet, sokat, igen nagyot kérnének; midőn pedig szivedet kérik, akkor mindezeknél többet kérnek. Válassz, itt a habozás, halogatás nem menedék; okvetlenül választanod kell, mert azt, hogy egyik félre se hajolj, szintoly kevéssé teheted, mint azt, hogy mind a kettőnek engedj. Az irás azt mondja: „senki sem élhet önmagának”. ugyszintén ezt is: „senki sem szolgálhat két úrnak.” Vagy előbb tán azt is óhajtod tudni, miért kéri Jézus a szivedet?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

valamiről, a mi teszi egyéniségünket, vezérli tetteinket, megszabja jellemünket. Hogy nem mondok igen sokat azt megbizonyítom a szentírásból: Krisztus urunk ezt mondja: „a szív teljességéből szól a száj,” abból „jönnek ki a gonosz gondolatok”, „azzal bizzuk az igazságban”, „azzal szenteljük meg az Úristent”, „annak kincseiből hozunk elé jót”; éppen ezért „ha a mi szívünk nem vádol, bizodalunk van az Istennél”; Jézus arra figyelmeztet: „ahol van a ti kincsetek, ott lesz a ti szívetek.”

Nem kevesebbet kér hát tőled, mint azt, ami nem földi tebenned; a mi nem lesz semmivé a halálban; a minek működése nemcsak a látható világ kö-

*) Nagy Péter néhai erdélyi ref. püspök egyik remek beszédéből.

Nem azért, hogy rabjává tegye, hanem, hogy visszaadja önmagának. A világ igája terhes rabság, az az iga, melyet felvenni hiv fel Jézusunk ellenben könnyű és kellemes. Avagy terhes lehet-e az a lánc, a melynek minden egyes neme szeretet; súlyos lehet-e az a teher, melyet nemesebb természetünk tesz vállainkra? Nem ringat az igaz, mindig kellemes érzések szenderítő ölében; sőt mint a kertész ágyásait, felássza keblünket, hogy gyökerestől kiirtsa belőle a gyomot, a fűvet, a jó gyümölcs termésére.

Komoly mester a köteletség, nehéz lecke az önmegtágadás; de emberi ajk nem festheti, édességét a lelkiismeret helyeslésének az Istenben bizó lélek nyugalmanak és az élő hit felemelő és fentartó részének! . . . Gyermekem, add nekem a te szivedet!

Zilai Sámuel naplója 1794-ből.

Kiadja: Szász Béla.

Zilahi Sámuel marosvásárhelyi kollegiumi tanárnak 1794-ben írott naplójegyzeteit adjuk sajtó alá. A pálya, mit e jegyzetek hátrahagyója megfutott, a környezet, melyben zajtalan, de munkás életét élte, nem olyanok voltak, hogy monumentális, vagy kiválóan érdekes eseményeket gördítettek volna jegyzetétől elé. Maga Zilai Sámuel kevéssel volt több a korabeli tanáremberek átlagánál, akinek a hazai kollegiumokban, az utrechti és heidelbergi egyetemeken szerzett műveltségét és tudását a kor szelleméhez híven irodalmi ambíciók díszítették, írói tehetség nélkül. Ezek az ambíciók szegődtették Zilait az irodalom szolgálatába már utrechti tanuló korában, amikor Teleki Sámuel *Janus Pannonius* kiadását gondolja és ösztönözték idehaza *Zrinyi Miklós**) és gróf *Lázár János***) műveinek újból való kiadására. Tervezte az újtestamentom kiadását is, amire kellő pénzalapot gyűjtött, de ezt a tervét nem valósíthatta meg. Zrinyi-kiadásában nemcsak a filologust és Zrinyinek egyik legelső tisztelőjét kell méltányolnunk, hanem azt a korszerűséget, mondhatnók azt az aktuálitást is, melyel a XVII. század „Török Áfium” át, „Ne bántsá a magyart!” címen megszólaltatta. A török ellen hódító röpirat sovinizmusát a kor szelleme Bécs felé irányította s valóban a XVIII. század utolsó tizedeiben nem sok kommentár kellett a „Török Áfium” ilyen helyeihez: „Látok egy rettenetes sárkányt, mely méreggel, dühösséggel teli, kapóul az ölében viseli a magyar koronát . . . Felkiáltok, ha kiáltásommal elijeszthetem a dühös sárkányt: Ne bántsá a magyart!”

Zilahi Sámuel 1788-tól volt a m.-vásárhelyi kollegiumban a klasszika-irodalom és a történet tanára; meghalt 1800 június 16-án. (V. Ö. — Koncz J. A m.-vásárhelyi koll tört.)

Zilai Sámuel már 1776-ban kezdett naplót vezetni, e napló jegyzeteiből Koncz József közölt részleteket előbb idézett munkájában. Mindenesetre kívánatos lett volna az általunk közölt naplónak a Koncz J. tulajdonát képező kéziratokból való kiegészítése, de kitudja milyen kézre kerültek a néhai érdemes történész becses kézíratai?

Tagadhatatlan, hogy az alább közölt naplójegyzetekben sok aprólékos szürke dolog is van. Írójuk élete bővelkedhetett az efélékben. Am olvasunk érdekes jegyzéseket is, melyeknek tartalmából mozaik-szerűen rajzolódik elénk az 1794-i Maros-Vásárhely élete, iskolai- és közeseményei. A július 1-i és szeptember 20-iki feljegyzések a kollegiumban tartott színelőadásról irodalomtörténeti értékűek, (V. Ö. Szász Béla „Maros-Vásárhely irodalmi multjából” és az Irodalomtörténeti Közlemények XV. 4. — 1794-i iskola-dráma a Marosvásárhelyi kollegiumban.)

), 1790.

**), 1795.

Figyelemreméltó, amit a kollegiumban tartott első magyar nyelvű jogi előadásról, az erdélyi nyelv-mivelő társaság gyűléséről, a *társaság nőtágjairól* stb. ir.

Itt következnek tiszteletes professzor Zilai Sámuelnek az 1794. esztendőről írott naplójegyzetei:

1794 január.

7. Házasodott másodszer dr. Horvát Mátyás¹⁾ ur, vevén feleségül Jánó Rebekát.

8. Papokul és professzorokul voltunk ebédre méltóságos gróf Bethlen Sándorné²⁾ asszony önágyaságához és a mi büszke professzornéink, hogy velünk ne menjenek egy uton, készek voltak magukat — nagyot kerülve — a templom grádcsa felé vezéreltetni férjeik által, mintsem velünk együtt a legrövidebb uton menni a Kis-köz végéig, ahol volt akkor szállva önágyasága.

11. Temettetett Fekete Szóts József, élt 54 eszt. Text. 2, cor. 4. 16.

(Folyt. köv.)

H i r e k.

Olvasd a bibliát!

Ábrahám hite.

Mózes I. k 22, 1—20.

Ábrahámot megpróbálta az Úr! Egyetlen fiát áldozatul kíváná. Ábrahám nem habozott, engedelmeskedett, mert hitt. Ezért Isten nem engedte, hogy egyetlen fiát megáldozza, hanem megtartotta s megáldotta.

Aranymondás.

Hitt Ábrahám az Istennek és tulajdonított neki igazságul. Róm. 4, 3.

Oktató jegyzetek:

A megpróbáltatás. Ábrahám vágya egészen beteljesedett. Az Úr késő venségben gyermekkel áldotta meg. Izsák, az ő szeme-fénye, boldog reménysége ifjúvá serdült. És ekkor küldte hozzá a megpróbáltatást az Isten. Ez a történet vajjon nem a mi életünk képe is? Hányszor érezzük magunkat boldogoknak, szerencséseknek és egyszerre csak baj, nyomoruság lép meg és szerencsétlenségeink egymást érik. Azt sem tudjuk honnan és miért? Miért? Hogy el ne bizzuk tulságosan magunkat! Szent kötelességünk megnyugodni ilyenkor is Isten akaratán.

A megpróbáltatásban is Isten kegyelmét kell meglássuk. Boldog az olyan ember, a ki minden körülmények között megnyugszik Isten akaratán. Az ilyen hisz, bizik és remél. Hisz Istenben, mert tudja, hogy ő az igazak megtartója, bizik az Úr Jézus Krisztus váltásában, mert tudja, hogy ő minden bűnöknek megváltója és remél az isteni kegyelem eljövételében, mert jól tudja, hogy Isten sohasem hagyja el az ő gyermekeit.

— **A trónörökös magyarsága.** Nem tartozunk azok közé, kik lépten-nyomon hangoztatják Ferenc Ferdinánd trónörökös magyarságának kitünő voltát, mintha ez a tény rászorulna a bizonyításra. Ezzel ellenkező hirdások csak arra valók, hogy a nagyközönséget, másrészt országunknak az uralkodóházról való vélekedését megtévesszék. Legujabban a párisi Figaró cáfolja azokat a híreket, melyek szerint a trónörökös

1) A D. doktor jelent H. M. városi orvos volt.

2) Férjével együtt a vásárhelyi kollegium bőkezű segítője.

nem szereti a magyarokat. A Figaro a trónörökös legközelebbi környezetéhez tartozó személyek információja alapján azt írja, hogy ez a híresztelés alaptalan. Ferenc Ferdinánd főherceg alaposan megtanulta a magyar nyelvet és folyton olvas magyar könyveket, ugyancsak felesége, Hohenberg hercegnő is. Ugyan e forrás szerint a trónörökös elhatározta, hogy trónralépésekor a II. Ferenc József nevet fogja fölvenni. Ezt az utóbbit persze a Figaro nem állíthatja oly határozottan, hogy teljes komolysággal kellene vennünk.

— A „Vasárnapi Ujság” szeptember 1-i száma 35 képpel jelent meg, melyek legnagyobb része aktuális eseményekre vonatkozik: a most nagykorúvá lett Károly Ferenc, József főhercegre, az angol király marienbadi tartózkodására, az esztergomi Szent István búcsúra, Tittoni és Aehrenthal semmeringi találkozására, a Szent István-napi löversenyre régi archaeologusunk, Schönwisner István aquincumi emléktáblájának leleplezésére stb. Regényt Mikszáth Kálmán és Pekár Gyula, novellát Ady Endre, verset Farkas Imre és Justh Béla irtak e számba s e szépirodalmi olvasmányokat kiegészíti Wharton Edith angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: cikk és képek Róma nevezetesebb templomairól, tárcacikk a hétről, párizsi levél „Zene a Tuileriákban” címmel s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest IV, Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

— Erdély Londonban. A londoni magyar kiállítás iránt országszerte általános érdeklődés és a társadalom legelőkelőbb vezéreiből szállnak sorompóba, hogy a kiállítás minél nagyobb dicsőséget hozzon a magyar iparnak. A napokban Kolozsvárt alakult főiroda, amely gróf Lázár István nyugalmazott főispán vezetésével élénk buzgalmat fejt ki, hogy az erdélyi részek különleges ipartermékei minél érdekesebb és gazdagabb csoportokban legyenek képviselve a tárlaton. Báró Jósika Gábor, az erdélyi bortermelők kollektív kiállítása érdekében buzgólkodik, báró Bornemissza Elemérral együttessen. Özv. gróf Nemess Jánosné és báró Bornemissza Leopold főispán a híres régi erdélyi ötvösipar szebb darabjait gyűjtik össze. A kiállítás előkészítő bizottságába újabbán beavastották báró Wesselényi Miklós koronaórt, báró Bánffy Ernő erdélyi gazdasági egyesületi elnököt, báró Jósika Gábor erdélyi pinceegyesületi elnököt, gróf Bánffy Miklóst, Kolozsmegye és Kolozsvár főispánját, gróf Lázár Arpád besztencenaszódmegyei főispánt.

Ország-világ.

— Jónak a miniszterek. A nyári vakációnak vége. Az iskolai tanévvel visszatérnek a magyar-közélet iskolájának vezérei is rendre-rendre. *Wekerle* miniszterelnök Dánosról a hol a nyarat is munkába töltötte, mert az osztrákkal való kiegyezés ügye sok dolgot adhatott neki a nyári üdülés közben is. *Justh* Gyula a házelnök már meg is érkezett s várja *Kossuth* Ferencet aki karlsbadi fürdőzését szintén befejezte s nehez gondok közt néz a jövőre elé, mert kettős teher

is nehezedik az ő vállaira: a ministeri tárca, a melynek érdeke Bécs felé huzza és az országos 48-as párt vezetése, a melynek nehézsége azért nagy, mert az ország legnagyobb pártjában, hir szerint nagy az elégedetlenség száma, a kik nyíltan azt hirdetik, hogy a országos helyzet egy hajszállal sem jobb mint a régi szabadelvű kormányzatok alatt. *Daranyi* a pécsi kongresszusról úgy tér meg mint a kinek rendben a szénája az ország közvéleménye előtt Valóban minister alig dolgozik és áldoz többet mint ő a nép érdekében. *Apponyi* a közoktatásügyi s *Zichy* az őfelsége személye körüli miniszter, ha hivatalaikba visszatérnek, majd újult erővel kezdhetik a munkát ott, a hol elhagyták — a klerikalizmus támogatása érdekében. A kabinet munkája hivatalosan szeptember 9-én kezdődik, amikor a ministerek tanácskozásra ülnek össze. Az első minisztertanácsra nagy munka vár és nem valószínű, hogy a felgyülemlett anyaggal már az első napon végezhetnének. A tanácskozás napirendjén van a szerb patriarkaválasztás ügye is

— Horvát dolgok. Rakodczay Sándor, az új horvát bán hozzáfogott a munkához, hogy Horvátországban új pártot szervezzon, olyat, amely a Magyarországgal való kiegyezés alapján áll. Az új bán e célból mindenekelőtt meg fogja kezdeni a tárgyalást a szerb-horvát koalícióhoz tartozó pártokkal, mert arra számít, hogy e pártok körében sikerül a maga új pártja számára híveket toborozni. De el van készülve arra az eshetőségre is, hogy a szerb-horvát koalíció továbbra is összetart és ebben az esetben új választás lesz Horvátországban. A minap az a híresztelés terjedt el, hogy a kormány Rakodczay bán elejtésével közvetlenül akar tárgyalni a szerb-horvát koalícióval és ha a megegyezés sikerülne, Nikolics volt osztályfőnökét nevezetné ki horvát banná. Erről azonban szó sem lehet. A szerb-horvát koalíció megbízhatatlannak bizonyult és ilyen körülmények között csak Magyarországgal való kiegyezés ellen dolgozó pártok megerősödésére vezetne, ha újra a szerb-horvát koalícióra bízna a kormányzást. Épen ezért abban az esetben, ha Rakodczaynak nem sikerül a koalícióhoz tartozó egyes pártokkal megegyeznie, feltétlenül új választás lesz. Jól tudják ezt a koalíció pártjai is és ezért már most készülnek a választásra és választási bizottságuk már meg is egyezett a kerületek elosztására nézve.

A haza földje.

Ébredezett az erdő. A sudarfák között az éj fekete manói bujkáltak még, de a fenyők hegyes csúcsa zölden vált le már az égboltozatról. Kelet felől a hegyormok fölött a hajnal bontogatta rózsapiros fátylát, jeléül annak, hogy a sziklás válszfal mögött megkezdte már útját diadalszekerén a nap. A sejtlemes ígért boldog biztonsággá válik: teljesül a csoda. A hóborított hegyek fölött arany sugárkéve hasítja az eget s meglebbentve az éj kékes fátylát, pirosra csókolja a karcu bérceket.

Fényes sugár játszi kedvében a magas fenyő törzsén lecsúszik, kerek arany foltokkal hintve be a mohát. Csillog a harmatcsepp, az áfonyabokor ezer apró bogara megélnkül, tolkodva dugja ki fejét a lapostetejü gombacsalád s a fenyőalkotta hús templom visszhangzik az ébredező madarak csicsérgésétől.

Janó kiegyenesedik s feltekint az égre. Mintha a néma imádság könnyített volna lelkén, felsóhajt. Aztán

hirtelen, mint tolvaj, ki fél, hogy rajtacsipik, körültekint s munkához lát. Könnyörtelen kézzel feltépi az erdő mohatakaróját s a vén fenyő ágas-bogas gyökerei közé, az édes otthon földjébe mélyeszti kapáját. Kavicsrétegre talált s az erdő megrezzen az édes anyaföld elfojtott sikolyától: a fényeshátu gyík a harmatos bozótba menekül, elhallgat a csacska madár s barna mókus ágról-ágra szökken. Janó kapája felcsillog a napban. Lesujt vele s a kigyózó gyökér mentén omlik az erdő illatos földje. Még két három kapavágás s a zöld bársonytakarón meztelen fekete földhalom fekszik. Janó leguggól s becéző kézzel, mintha engesztelni akarná, morzsolgatja, simogatja a porhanyó földet, kavicsot, gyökeret kiválaszt belőle, majd előveszi a magával hozott zsákot s félig megtölti földdel. Még egyszer körülnéz, nem látta-e senki s aztán meghajlított térddel, vállalán a teher, a hegylakók ruganyos lép-teivel lehalad a lejtőn.

Előtte fekszik a völgy a kora reggel pompájában. A zöld vetések között a kanyargó út fehér szalagként kigyózik tova. Távolabb, mint szétszórt játékszerek, piciny falvak, köztük az ő otthona is. Ott, a völgy torkolatánál, ahol a domb domb hátán emelkedik, alig látható füstoszlop jelzi a dübörgő fény közeledtét, a melynek első érkezése óta úgy megváltozott ez a vidék. Minő csöndes, minő békés volt a hegyvidék a vasút kiépülte előtt. És ma? Idegen vállalkozók teleszórták az erdőt cifra faházakkal, ahol drága pénzért lakást, ellátást bérel a városi nép s letelepszik a vendégsereg Nyáron, a mezei munka idején a falusi nép ezeket szolgálja, a legények nagyrésze fuvarból él, a poros országutat mérve rozoga kocsjával s a földet, az édes anyaföldet nincs aki megmunkálja.

Aztán — az Isten tudja ki adta a példát — a kis falvakból egymásután elköltöztek a férfiak, a munkabíró elem. Hosszu utra szánták el magukat, itt hagyták a kis tót faluban feleségeiket, kicsiny fiaikat, hogy messze-messze tengeren túli idegenben, idegen földrészen megszerezzék azt, amit itt a sors megtagadott tőlük, a pénzt s mindazt, amit általa megszerezni lehet. És az Amerikából küldött pénz megmértelyezte az itthonmaradottak lelkét.

Mintha járványos betegség csirája ragadt volna rája: aki kezébe vette azt áldozatul esett a kivándorlás epesztő vágyának. Kicsi gyermekek az út porában játszadozva Amerikáról beszéltek s a serdülő suhanc tolni szeretné az idő kerekét, csak hogy túl legyen a katonasoron s aztán ő is elmegy a tündérországba.

A kivándorlók közül néhány visszatért, sok ott maradt. Idegen világ, idegen szokások rabja lett.

Itthon pedig pusztulóba ment az erkölcs. Mit ér az eskü az oltár előtt, ha a férj elhagyja fiatal hitvesét s a jólét után futva, a házi tűzhely tisztaságát őrizetlenül hagyja? Bánatos sziveknek akadt vigasztalója s a népes kis család idegent mond apjának. Ebben a környezetben nőtt fel Janó. Tíz esztendő volt, mikor apja, anyja eladta a kis házat s az összekuporgatott garasokat utiköltségre szánta. Ma is emlékében van az a nap, amelyen árvasága kezdődött.

Tavaszi volt, verőfényes, illatos tavasz. A hegyormokon csillogott, ragyogott a vakító hólepel, hűvös szelek jártak még ott a bérceken. Az édes, melegítő napsugár végig csókolgatta a rétet, ezernyi apró virágot keltve életre. A sudar fenyők minden galyán friss zöld hajtás díszlett már s a hóolvadástartól duzzadt pa-

tak partján magas páfrányerdő közül nefelejcssek miliói mosolyogtak elé. Janó bekószálta az erdőt s mindennap új csodát fedezett fel benne. Álmodozó lelkét a hegyvidék minden szépsége megrezegtette; szerinte ilyen lehet a mennyei paradicsom és ilyen — Amerika. Hiszen erről az országról annyit hallott, oda vágyik a kis falu minden legénye. Szébb nem lehet, mint az erdő tavaszkor, csak gazdagabb. A kavics ott karbunkulus, a moha finom bársony, a harmat minden cseppje gyémánt s az országúton a szellő aranyport kerget. Csoda-e tehát, ha ennyi kincs után olyan sokan mennek oda — szép tündérországba?!

Janót meg sem lepte, olyan természetesnek látszott, mikor édes szülője el-elcsukló hangon mondta, hogy holnap eljön érte az öreg Marinka s elviszi magához, mert apát, anyát Mirko bátyja várja Amerikában. Janó ne busuljon azért, legyen jó gyerek, hiszen kincset hoznak onnan nemsokára, szép házat építenek a régi helyett, úr lesz Janóból, gazdag úr.

Kora reggel be is állított a szomszéd szekere, édes anyja utoljára kisöpörte az pitvart, levette a szent képet a falról s lelkére kötötte Janónak, hogy vigye el a Marinkához, kár ne essék benne. Az apja — Janó szemében a férfias bátorság és bölcsesség megtestesülése — végig simogatta a gyermek arcát, anyja sirva ölelte keblére, aztán kifordult a szekér az udvarból.

Janó nekitámaszkodott a kerítésnek s némán nézett utána. Mikor aztán a kavargó porfelhő lassan-lassan eloszlott s a hosszú országút végén csak fekete pontnak látszott már a szekér, nekivágot az erdőnek. Mintha ólmot öntöttek volna a lábába, alig bírta föl-vonszolni magát s a torkát úgy fojtogatta valami. Arcal levetette magát a mohatakaróra. A lelkét olyan teher nyomta, mintha a hegycsúcsok leomlottak volna s betakarnák őt, mintha a hólepel körülfogná testét, mintha a halál ólalkodnék reá. Aztán lassan-lassan valami forró könnycsepp futott végig az arcán, egyik a másik után, bele a puha mohatakaróba...

Azóta eltelt nyolc esztendő. Janóból nagy legény lett; délceg, mint az erdei fenyő. Dolgos két keze nem nyugodott s a munkában örömet lelte. A szive is tele volt vágygyal — Amerika után. Számolta a napokat a katonaevek leteltéig, a boldog napig, mikor szabad lesz ő is, összekötheti kis batuját s neki vághat a nagy világnak. Apja az utolsó években sokat irt, jól megy a dolga, pénzt is küldött haza Janónak meg a Marinkának s várta a fiát.

Egyszer aztán csak elmaradt a levél, hónap mult hónap után, hír nélkül. Janó egy őszi napon az utolsó vendégeket vitte a vasúthoz. Szakadt az eső napok óta, mintha siratná a haldokló természetet. Minden galyról egyhangu ütemben hullott a csepp egymás után; áztatva a mohát. Lent, a kemény országúton nagy töcsákban állt a víz s a hegyek szürke ólmos felhőkbe burkolódtak. Janó kedvetlenül ült a bakkon s mereven nezte a baktató lovakat. Isten tudja miért, eszébe jutott az a nap, mikor szülei elutaztak. Pedig nem emlékeztette reá semmi. Akkor tavasz volt, most ős, szomorú, egyhangú napok. Borús a lelke is, maga sem tudja miért. Csigaléptekkel halad az idő, sok esztendő mulik még, még mehet — Amerikába. Pedig mióta rágódik lelkén a vágy! Azóta hányan hagyták el a falut s ő hányat megirigyelt már! A jövő héten is hárman indulnak utnak, csak ő nem mehet. Szinte fellázad a sors ellen, amely itt fogva tartja.

Az állomáshoz érve egykedvűen letakarja a lovait. Hadd fujják ki magukat a szegény párák! Dübörögve fut be a vonat. Kevesen szállnak ki: a falu lakói közül valók, akiknek a közeli városban dolguk akadt. Egy van köztük idegen, feketeruhás asszony. Öltözéke majdnem városias. Fején a fekete selyemkendő beárnyékolta arcát. Körülnéz s Janó kocsija felé tart. Csak nem fürdővendég? — gondolja a legény. Az asszony szóba kezd, majd görcsösen kapja meg a legény karját: Janó! fiam!

Az anyja volt. — — —

Amint lehaladt a lejtőn, az utolsó napokat újra átéli Janó. Az anyja itthon van s az apja ott nyugszik Amerika idegen földjében. Az asszony elmondta fiának, hogy apja belefáradt az élet küzdelmébe s mikor ágyba döntötte a betegség, nem lázadt fel a végzet ellen. Tudta, hogy ütött az óra s pihenni tér. S mégis, amit titkon viselt évek óta, a honvágy kitört belőle. Csak egyszer meglátná a magyar bércek hófedte csucsát, egyszer a völgy hullámozó vetését s ha majd lehunyja szemét, ott feküdne a haza puha hantja alatt! Mert hűtlen gyermek, aki elhagyja szülőanyját, ha előbb nem, a halál órájában elveszi méltó büntetését. Lelke visszavágyik az elhagyott hazába s a roskatag porhüvely idegenbe tartja mégis.

— Asszony — mondta az utolsó napon — ha nem leszek többé, eredj haza. Mondd meg a fiadnak, hogy nincs az a kincs, amelyért érdemes elhagyni a hazát. A boldogságot ne keresse idegenben, nem adja meg azt semmi más, mint a kötelesség hű teljesítése az Isten, az emberek és a haza iránt. A becsületes törekvés öntudata az a kincs, amelyet keresniünk kell, mert megelégedést csak az nyújt egyedül. Mond meg neki, hogy egy maroknyi hazai földért, amelylyel összevegyülne majd porladozó testem, odaadnám most mindenemet!

Janó megfogadja a tanácsot. A kivándorlás vágyát elfojtja majd szívében. Itt marad a szülőhazában, a magyar bércek tövében s arcának verejtékével keresni fogja a becsületes munka öntudatát.

Sietve halad a falu felé. Magasan áll a nap s a Misa sógor ma indul utnak. Vele megy a leánya is, Janó gyermekkori játszótársa, Hanka. Becsületes jószívű leány az. Annak elmondja titkos tervét, mit férfinak bevallani nem merne.

Visszaidézi apja utolsó szavait: „Egy maroknyi hazai földért, amelylyel összevegyülne majd porladozó testem, odaadnám most mindenemet!” Hanka elviszi majd apja sírjára, koszoru helyett az erdő illatos földjét. Az idegen földben pihenőnek könnyeb lesz az a hant.

És Janó felemeli lehorgasztott fejét. Mintha ilyen szépnek még sohasem látta volna még ezt a tájat, lelke gyönyörűséggel telik meg. Megdobban a szíve, úgy érzi, hogy szereti ezt az édes hazát, amelyet könnyelműen elhagyni készült. Igazat mondott atyja: „Nincs az a kincs, amelyért érdemes elhagyni a hazát.”

K. K. J.

Dr. A Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires:

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süket-séget, fülfolyást, zúgást és nehézhallást** még idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-utcza 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszerárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhely.

Teljesen befizetett alaptőke egy és fél millió korona.

Flókiintézetek és kirendeltségek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nváradszereda. Parajd, Sz.-Udvarhely, Sepsi-szentgyörgy és Székely-Keresztur.

Jelzálogkölcönöket nyújt földbirtokra és bérházakra legjutányosabb feltételek mellett, ugyszintén **törlesztéses kölcsönöket 500 koronától** kezdődőleg a törlesztés és kamatot magában foglaló fél évi részletfizetések ellenében **4 1/2 o/c alapkamattal**.

Leszámítol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat, utalványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecskére, folyó, vagy cheque számlára és azokat rendszerint **felmondás nélkül fizeti vissza**

Bank és pénzváltó osztályunk üzletköre:

Értékpapír, idegenpénzek vétele és eladása.
Tőzsdéi megbízások.

Sorsjegyek eladása letétjegyre és egyenlő havi **részletfizetésre**. Az első részletfizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.

Kölcsönök nyújtása értékpapirokra.

Osztálysorsjegyek fölárusítási helye. Szelvény-beváltás.

Letétek. Elfogadunk értékpapirokat, okmányokat megőrzésre.

Költségmentesen megvizsgáljuk mindennemű sorolás alá eső értékpapírok huzását.

Kivándorlóktól érkező pénzek, utalványok, csekkek legolcsóbb beváltási helye.

Képviselet a legrégibb és legnagyobb biztosító intézetet a „Trieszti Általános Biztosító Társaság” (Assicurazione Generali) és eszközöl tüz-, üveg- és jégkárt, valamint betörés elleni, végre élet és balesetelleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁR NAP”

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP.

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik : Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap” célja ?

A „Vasárnap” célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra” ?

A „Vasárnap” előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap” kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utcza 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap” jutányos áron hirdetésekét is elfogad.

